

ВІДГУК

офіційного опонента,
кандидата мистецтвознавства Ужинського Михайла Юрійовича
на дисертацію Лещука Назарія Романовича
«Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва
у закладах вищої освіти України»,
подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність дисертаційного дослідження. Стрімка трансформація сучасного культурного простору та домінування цифрових засобів комунікації зумовлюють переосмислення природи підготовки вчителя музичного мистецтва. Характерною особливістю цього простору є взаємопроникнення мистецтва, техніки й технологій. Розвиток мистецьких технологій змінив не лише звуковий образ світу, а й інспірував появу нових професій, серед яких ключове значення отримала звукорежисура як спеціальність, що органічно поєднує технічний, технологічний та мистецький компоненти. Звукорежисура є невіддільною частиною театрального, музичного, хореографічного, циркового, естрадного мистецтв, кінематографа і телебачення, у кожному вона має свою специфіку, але виконує те ж саме завдання – за допомогою технічних засобів створює цілісний художньо-звуковий образ. Сучасний учитель музичного мистецтва повинен володіти не лише традиційними музично-педагогічними компетентностями, а й знати теоретичні основи звукорежисури та мати досвід практичної роботи з засобами художньої виразності.

Використання таких знань у професійній діяльності вчителя музичного мистецтва сприяє підвищенню якості навчального процесу, розвитку творчих здібностей здобувачів освіти та формуванню їхньої компетентності інновацій в мистецьких технологіях. Крім того, актуальність дослідження посилюється потребою впровадження інноваційних методів навчання, орієнтованих на практичну творчу діяльність студентів, взаємодію традиційних мистецьких підходів з інноваційними мистецькими технологіями та забезпечення готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах науково технічного прогресу.

Відсутність в українській науці комплексних досліджень, які б розглядали такі питання – зумовило актуальність обраної теми «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України».

Наукова новизна результатів дисертації. Наукова новизна дисертаційного дослідження Н. Р. Лещука беззаперечна, оскільки воно є: першою роботою, де визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва (поєднання фундаментальних характеристик звуку зі здатністю учителів музики до творчо-художньої виразності, висвітлено цілеспрямоване застосування цифрових аудіоплатформ як засобу підвищення ефективності музично-педагогічної діяльності, підкреслена важливість інтеграції теоретичної та практичної звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва). Розроблено авторську модель звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва, яка включає чотири взаємопов'язані компоненти: цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний та результативний. Подальшого розвитку набули зміст, форми та методи звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва в умовах компетентісно зорієнтованої парадигми освіти та з опорою на цифрові технології.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Теоретичне значення дисертації Н. Р. Лещука: розроблено методику реалізації педагогічних умов звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва щодо використання цифрових аудіоробочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту; здійснено добір змістового матеріалу наповнення вибіркової освітньої компоненти «Основи звукорежисури», що має інтегративний характер (технічні, художні та педагогічні аспекти) та поєднує вивчення природи звуку та теорії звукорежисури з подальшою реалізацією функцій цифрових аудіоробочих станцій і систем генеративного штучного інтелекту у звукорежисурі; підготовлено рекомендації щодо використання цифрових аудіоробочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту у

майбутній звукорежисерській професійно-педагогічній діяльності вчителя музичного мистецтва.

Наукова обґрунтованість результатів дослідження. Теоретичну базу дисертації становлять закордонні та українські дослідження у галузі освіти майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема, приділено увагу процесу навчання щодо створення й обробки музичного контенту та системі вищої освіти в контексті розроблення методичного забезпечення процесу звукорежисерської підготовки, окремо підкреслені питання досліджень особливостей звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. У роботі були використано низку методів та підходів, зокрема історико-педагогічний підхід, аналіз наукової літератури, системний, педагогічно-аналітичний методи та метод теоретичного узагальнення. Застосування зазначених підходів і методів та фундаментальна теоретична база уможливили вирішення поставлених завдань та забезпечили об'єктивність отриманих результатів.

Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією. Наукове завдання дисертаційної роботи Н. Р. Лещука комплексно визначене і теоретично обґрунтоване, окреслені педагогічні умови звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва (поєднання фундаментальних характеристик звуку зі здатністю учителів музики до творчо-художньої виразності). Здобувач оволодів методологією наукового дослідження та набув необхідних компетенцій для подальшої наукової роботи.

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження опубліковано у 7 наукових працях, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, що індексується Web of Science, 3 – тези доповідей. Публікації за темою дисертації розкривають основні її положення.

Структура та зміст дисертації. Зміст дисертації Н. Р. Лещука «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України» складається з анотацій українською та англійською мовами, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг рукопису становить 299 сторінок, з них 223 сторінки

основного тексту. Робота вміщує 16 таблиць і 9 рисунків. Список використаних джерел нараховує 195 найменувань (30 іноземними мовами). Додатки розміщено на 49 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано завдання, визначено об'єкт, предмет, мету, теоретико-методологічну базу, наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації, зазначено особистий внесок дисертанта, подано інформацію про апробацію результатів, публікації й структуру запропонованої роботи.

Перший розділ, присвячений теоретико-методологічним засадам дослідження, має три підрозділи, в яких розкриваються різні аспекти історико-педагогічних основ дисертації. Назарій Романович торкається певних сторінок створення музично-педагогічної основи України. За допомогою науково обґрунтованих підходів, емпіричних та теоретичних методів автором у дисертації сформульовані основні закономірності розвитку музично-педагогічної галузі в контексті зазначеного історичного періоду. Н. Р. Лещук підкреслює, що в умовах цифровізації освіти та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій володіння основами звукорежисури є важливою професійною компетентністю сучасного педагога. Звукорежисерська діяльність, продовжує він, має інтегративний характер, поєднуючи технічні, художні та педагогічні аспекти. Вона передбачає основи практичної роботи зі звукозаписом, обробки звукового тракту та відтворення звуку, роботу з цифровими аудіостанціями, використання інноваційних засобів художньої виразності та програмного забезпечення для РС та ін. Також у першому розділі наголошено, – звукорежисура є не лише технічним процесом, а й творчою діяльністю, що вимагає художнього мислення, естетичного смаку та здатності до інтерпретації музичного матеріалу.

У другому розділі дослідження розкрито зміст, структуру та педагогічні засади звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що дозволило обґрунтувати її як важливу частину професійної компетентності сучасного педагога й визначити ефективні шляхи її реалізації в умовах цифровізації освіти. Визначено, що ефективність звукорежисерської

підготовки значною мірою залежить від реалізації певних педагогічних умов, впровадження яких забезпечує цілісність навчального процесу, формування стійких професійних умінь, розвиток естетичного смаку та здатності до творчої самореалізації. У підрозділах звукорежисерська компетентність розглядається як інтегральна якість особистості, яка поєднує технічні знання, практичні навички та творче художньо-естетичне мислення. Вона займає важливе місце поряд з іншими компонентами професійної підготовки вчителя музичного мистецтва. Також у другому розділі продовжена міцна опора на структурне моделювання, представлене у вигляді таблиць, що значно доповнюють вагомість представленої дисертації.

Третій розділ роботи присвячено здійсненню аналізу експериментальної перевірки ефективності методики реалізації педагогічних умов звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва, щодо використання звукових робочих станцій на базі персональних комп'ютерів Digital Audio Workstation (DAW), та систем ГШІ для накопичення й редагування музичного контенту. Визначено педагогічні умови реалізації авторської методики, проаналізовано динаміку звукорежисерської підготовки та підтверджено результативність запропонованого підходу в умовах педагогічних закладів вищої освіти.

Впровадження цифрових звукозаписуючих робочих станцій та інших інноваційних систем у процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва забезпечує суттєве підвищення рівня їхньої звукорежисерської підготовки й компетентності в питаннях створення звукового образу. Запропонована методика сприяє формуванню когнітивних, операційно-технологічних, творчих та мотиваційних компонентів професійної підготовки, активізує художньо-творчу діяльність здобувачів і забезпечує їх готовність до використання сучасних цифрових технологій для звукорежисерських практик у майбутній професійно-педагогічній роботі.

У додатку А висвітлено опитування студентів у вигляді анкети «Музика та штучний інтелект»; додаток Б містить завдання, щодо практичної роботи з DAW (багатоканальний запис, збереження, відтворення й обробку цифрового

звуку, застосовування програм та “периферія”); у додатку Д запропоновано план перспект проведення майстер-класу тощо.

Таким чином констатуємо, що результати дослідження Н. Р. Лещука є вагомими, вони повністю відповідають поставленій меті й завданням, мають теоретичне та практичне значення.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертація Н. Р. Лещука «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України» є оригінальною науковою працею, результати якої було отримано автором особисто. У роботі відсутні ознаки плагіату, фабрикацій та фальсифікацій.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертацію Н. Р. Лещука «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України», вважаю за необхідне уточнити та розширити позиції автора, щодо окремих аспектів дослідження.

1. У першому розділі роботи на сторінці 103 йдеться про моделі звукорежисерської діяльності вчителя музики, до зазначених компонентів вважаю за доцільне додати експертну оцінку та критерії якості музично-звукового матеріалу, який фіксується у різних цифрових форматах і далі відтворюється у культурному просторі. Розкрийте, будь ласка, пріоритетні стандарти якості звучання готових фонограм.

2. Описуючи реалізацію цифрових робочих станцій (DAW) на 126 сторінці та «<...> можливості того чи іншого популярного ПЗ для роботи зі звуком <...>» с. 127, виникає питання, що саме доцільніше застосовувати для практичної роботи вчителю музичного мистецтва. Проведіть, будь ласка, порівняльний аналіз між DAW та програмним забезпеченням для звукозапису (PC), сформууйте й визначте переваги та недоліки в їх роботі з музичною матерією.

3. На сторінці 149 Ви «Погоджуєтеся, що запровадження цифрового освітнього середовища в закладі вищої освіти створює широкі можливості для розвитку творчого потенціалу <...>, у звукорежисерській діяльності, зокрема. А саме, можливість вивчати широкий спектр матеріалів, використовувати вільно поширюване програмне забезпечення <...>, програвачі-рекордери (Hard

Disk Recorder (HDR) для роботи з фонограмами та DAW для операцій зі звуком <...>». На основі вище зазначеного, чи вважаєте Ви, що окремі процесори обробки звукового тракту («залізо», як говорять звукорежисери), портативні міні-рекордери тощо, не доцільні для використання у звукорежисерській практиці вчителями музичного мистецтва, і чому?

Загальний висновок і оцінка дисертації. Аналіз дисертації Н. Р. Лещука «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України», засвідчив, що вона є оригінальним та актуальним науковим дослідженням, має беззаперечну наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація виконана на високому науковому рівні і повністю відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Робота належним чином апробована, наукові публікації відображають її зміст.

Дисертаційна робота Н. Р. Лещука «Звукорежисерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України», відповідає вимогам, встановленим наказом Міністерства освіти і науки № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023), п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.) зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), що дає підстави для присудження Н. Р. Лещуку ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри естрадного та вокально-хорового мистецтва

Рівненського державного

гуманітарного університету

Михайло УЖИНСЬКИЙ